

zdůrazňuje autor zásadu přiměřené ochrany, by nezapomnělo se při mezinárodních dohodách na cenné kompensace.

Po té citovány jsou zákonné normy, o něž opírají se obchodní smlouvy a to po stránce formální: ústavní listina a zmocňovací zákony o prozatímní úpravě obchodních styků s cizinou a po stránce materiální: mírové smlouvy a následující jednotlivé obchodní smlouvy, uzavřené do 1. prosince 1923.

Dílo velmi slibné postrádalo by snad jen komentujících poznámek, poukazů a vysvětlivek k jednotlivým místům. Snad ve II. díle nalezneme vedle geografického rozdělení pro praktiky vítané rozčlenění věcné, aby dle oborů, dle předmětů obchodních smluv a dle druhů zboží vyznačena byla úprava ke všem státům — třeba ve formě složitějších rejstříků.

Dr. Fr.

**V. Dunder, A. Hampl: Kolektivní smlouvy pracovní**, publikace Sociálního ústavu č. 9., nákladem téhož ústavu, v Praze 1924, 8<sup>o</sup>, 42 stran s. připojenými tabulkami, cena nen. udána.

Knížka tato sleduje nejprve historický vývoj kolektivních smluv, vymezuje pojem smlouvy této a pojednává o obsahu jejím. V další své části podává přehled kolektivních smluv, sjednaných v letech 1919—1922 v Československu, všímá si podrobně některých důležitých ustanovení smluv těchto a vymezuje, kdo a jak četně jest jejich kontrahentem. Ku konci líčí nynější právní stav na poli tomto a požadavky, kterým má býti vyhověno úpravou zákona.

Ku konci dílka připojeny jsou tabulky, které podávají přehled o tom, kolik a kdy bylo uzavřeno kolektivních smluv, s kolika zaměstnanci a v kterém průmyslovém oboru.

Dílko toto bylo počtено akcesitem v soutěži o cenu, vypsanou v r. 1923 »Sociálním ústavem Československé republiky« a podává instinktivní informaci o kolektivních smlouvách všem, kdož se zajímají o tuto část sociální politiky.

Dr. Jindřich.

**Dr. Václav Dusil: Českoslov. právo spolkové.** (Knihovna naučných spisů Aventina sv. I., Praha 1924). Systematický výklad československého práva spolkového naráží na celou řadu obtíží. Jednou z nich jest rozsáhlost látky, neboť do širého pojmu »Spolku« patří různé zjevy společenského a hospodářského života, jichž právní úprava jest zcela odlišná. Jinou překážkou jest dosavadní rozeklanost československého právního řádu (normy převzaté z právního řádu býv. Rakouska a býv. Uherska i normy již původně československé). Proto autor omezuje si látku na zpracování úpravy spolků dle zák. z 15. listopadu 1867 č. 134 r. z., za to však probírá také býv. právo uherské (min. nař. z 29. dubna 1873 č. 1394 pres. B. M., a ze dne 2. května 1875 č. 1508 B. M.), platné dosud na Slovensku a Podkarpatske Rusi. Poněvadž spisovatel přihlíží k rakouské i československé judikatuře ve věcech spolkových a tím vhodně doplňuje svůj systematický výklad, bude kniha jistě hledanou příručkou pro spolkový život. V systematickém zpracování autorově osvětluje se zcela zřejmě naléhavá potřeba nejen unifikace, nýbrž i liberalisace příští právní úpravy spolkového práva.

—1 K—

**Dr. Antonín Pařízek: Řád o zbavení svéprávnosti.** S dodatky. — Mladá Boleslav 1924. — Vydáno s podporou ministerstva spravedlnosti. 32<sup>o</sup>. — Str. 205. — Kč. 24.—. — Tuto knihu možno bez výhrady doporučiti. Řád o zbavení svéprávnosti byl vydán v letech válečných a tím se vysvětluje, že tato materie jest poměrně málo vědecky zpracována, a v české literatuře vůbec ještě ne. Autor neдрží se překladu v říšském zákoníku, nýbrž počíná si v českém převodu samostatně. Na mnoha místech podařil se mu pěkný český překlad, než mám za to, že není vhodné překládati slovo: Beistand (§ 1, od. 2. řádu a j.) výrazem: zastance. Výraz podpůrce se již vžil, třeba slovo není nejlepší, a je jisto, že ražení nového nezvyklého slova zavádí zmatek do mluvy právnické,

kteřá má býti jasná. Kniha jest velice pěkně komentována a obsahuje veškerý příslušné prameny. Příklady a vzorce velice poslouží praxi, tím spíše, že prováděny jsou soudcem. dnk.

**Dávka z majetku a přírůstku na majetku. Část II.** Vydal dr. Bel. Fux za pomoci dra Fr. Lorenze. — Komentovaných zákonů československé republiky, sv. I. B. — V Praze 1924. — Svazek tento jest pokračováním velkého komentáře, který vyšel před dvěma roky a k němuž bylo nutně zapotřebí doplňku, jelikož za tuto dobu nahromadila se v oboru dávky majetkové značná látka nová. Cena této příručky spočívá hlavně v přehledu změn a doplňků a účelném uspořádání látky. Mnoho příkladů osvětlí komplikovaný postup při výpočtu dávky a její slev, zejména vlivem zákona ze dne 21. prosince 1923, č. 6 Sb. z. a n. z roku 1924. —á—

**Václav Vojtíšek: Radnice staroměstská v Praze.** O jejím významu a památkách. S podporou min. škol. a uar. osv. Praha 1923. A. B. Černý. 8°. 149 str., 16. příl. — I kdyby šlo pouze učiniti zmínku o deskriptivní části této knihy, v níž se popisují radniční pamětnosti, bylo by nutno tak učiniti, tím však spíše, když spis zabývá se vývojem radnice, kolem níž od počátku našich měst se kupí celý život městský. Zároveň úsilí měšťanů dosíci vlastního radničního domu je těsně spjato se zápasem o městskou samosprávu a tak radnice stává se vlastně programem celého boje, který se rozvíjí již od konce stol. XIII. Ale staroměstská radnice pražská měla osudy přece poněkud jiné, odchylné od vývoje radních domů v německých i ostatních městech: stala se středem národního života od dob válek husitských a s ním prošla politickými dějinami českého státu od radostných chvil jako hrdého manifestu z 3. dubna 1420 proti koncili kostnickému, prohlášení kompaktát i volby Jiríka za krále, až po smutné okamžiky pohynutí českého vzdoru proti panovníkům, kdy viděla nejen popravu Jana Roháče z Dubé, odnětí samosprávy po zlomení odboje šmalkaldského, nýbrž i krvavou hekatombu 21. června 1621. A v nové době opět k ní se soustřeďovaly snahy po samostatnosti státní, třebaž že v posledních létech světové války nedovedly vůdčí jejich osobnosti pochopiti, kde je jejich pravé místo, až do 14. listopadu 1918, kdy nový správní sbor s drem Šamalem v čele převzal řízení hlavního města. Konečně osudem bylo jí práno státi se středem Velké Prahy a tak uskutečnil se dávný program soustřediti v ní hospodářský život všech měst pražských, cíl, který byl sledován již od pol. století XIV., kdy na kratší dobu poprvé splýnula v ní správa Starého i Nového města. Tak radnice staroměstská svůj význam stupňovala i důležitostí hospodářskou a o všem tom, vedle podrobného popisu radničních památností, dočtete se v této knize, kterou autor jistě pracoval chutí, takže je průvodcem po rozmanitých otázkách městského života našeho. Ča.

**Dr. Zd. V. Tobolka: Počátky dělnického hnutí v Čechách.** Ústřední dělnické knihk. a nakl. (A. Svěcený). Praha 1923. Kč 6.—. Autor promlouvá v deseti kapitolách o vzniku dělnického hnutí u nás. Dělnické hnutí sledujeme na poměru tiskařů kartounů se zaměstnavatelstvem. Příznaky dělnické otázky jeví se právě nejlépe na tiskařích kartounů, protože bavlnářský průmysl a barvení kartounů u nás zapustily záhy své Příznaky dělnické otázky jeví se právě nejlépe na tiskařích kartounů, protože bavlnářský průmysl a barvení kartounů u nás zapustily záhy své kořeny a vyrostly netušenou měrou. — V roce 1763 zřízena první továrna na kartouny, náležející hr. Kinskému, a po ní přicházely hustě další, tak že na začátku XIX. stol. má již samotná Praha 14 továren. Tímto velkým rozmachem začíná současně boj zaměstnanců těchto továren se zaměstnavateli, s kapitálem. Dle líčení Tobolkova byly poměry dělnictva velmi zlé: pracovní doba dlouhá, práce nepatrně honorovaná, pracovaly ženy, pracovaly děti, před osmačtyřicátým rokem se nikdo o dělníka k práci trvale neschopného, onemocnělého neb nezaměstnaného ne-